

Działalność Towarzystwa Miłośników Torunia w okresie od 29 maja 2015 r. do 2 czerwca 2016 r.

*Cecylia Iwaniszewska
Toruń*

1. Członkowie Towarzystwa

Towarzystwo Miłośników Torunia liczy obecnie 153 członków, z czego w kole śródmiejskim 113 osób, w sekcji krótkofalowców 17, w kole podgórskim 23. W okresie sprawozdawczym do Towarzystwa wstąpiły 3 osoby: Monika Cołbecka, Alina Dauksza-Wiśniewska, Ewa Pokojaska – Koło Podgórz. Z grona członków i działaczy Towarzystwa odeszli m.in.:

– 16 lutego 2016 r. Witold Kurecki, 89 lat, dziennikarz, długoletni członek ToMiTo,

– 14 marca 2016 r. Janina Awgulowa, 95 lat, zasłużony pedagog, założycielka Teatru Lalek „Zaczarowany Świat”, długoletni członek ToMiTo, laureatka „Złotego Astrolabium” z 1987 r.

2. Walne Zebrania i władze Towarzystwa

Na Walnym Zebraniu Sprawozdawczo-Wyborczym w dniu 29 maja 2014 r. wybrano nowe władze Towarzystwa. Zarząd tworzą: prezes i redaktor „Toruńskiego Słownika Biograficznego” Krzysztof Mikulski, wiceprezesa – Piotr Oliński i Michał Targowski, sekretarz – Cecylia Iwaniszewska, skarbnik – Piotr Birecki, redaktor „Rocznika Toruńskiego” – Agnieszka Zielińska, przewodniczący sekcji historycznej – Krzysztof Kopiński, przewodniczący sekcji wydawniczej – Waldemar Rozynkowski, przewodniczący sekcji krótkofalowców – Mariusz Thomas, przewodnicząca koła podgórskiego Ludmiła Stadnic-

ka-Kozłowska, członkowie Zarządu – Kamila Maj, Wiesław Nowosad, Roman Spandowski, Jolanta Wasiewska.

Komisję Rewizyjną Towarzystwa tworzą: przewodnicząca – Stefania Sieracka, członkowie – Sławomir Pułkownik, Andrzej Warot.

W okresie sprawozdawczym Zarząd zbierał się 4 razy na zebraniach protokolowanych, a Prezydium spotykało się częściej dla załatwienia bieżących spraw. Komisja Rewizyjna zebrała się dnia 19 maja 2016 r. dla oceny działalności Zarządu.

Walne Zebranie Sprawozdawcze Towarzystwa odbyło się dnia 2 czerwca 2016 r. w Sali Kinowej Ratusza Staromiejskiego. Wykład „Życie codzienne w dawnym Toruniu w świetle nowożytnych kronik mieszczzańskich” wygłosił Piotr Oliński, wiceprezes ToMiTo. Dyplom „Przewodnika Roku 2015” otrzymał Marian Schulz, przewodnik PTTK.

Biurem Towarzystwa kieruje pracująca na pół etatu Joanna Danuta Horyza, prowadząca również księgowość. Biuro mieści się w budynku przy ulicy Podmurnej 60, należącym do Gminy Miasta Toruń. Towarzystwo użytkuje tam pomieszczenie biurowe na I p. o powierzchni 21,35 m². Ryczałtowa opłata miesieczna za media wynosi 350 zł. Biblioteka Towarzystwa, licząca obecnie 674 tomy, oraz wszystkie wydawnictwa znajdują się w tym samym pomieszczeniu biurowym.

Stroną internetową Towarzystwa zajmują się Wiesław Nowosad i Joanna Danuta Horyza. Strona dostępna jest pod adresem: www.tomito.cba.pl.

3. Działalność Towarzystwa

Podobnie jak w latach ubiegłych trzy główne obszary działalności Towarzystwa Miłośników Torunia to współdziałanie z władzami miasta, popularyzowanie wiedzy o Toruniu oraz wydawanie publikacji poświęconych dziejom Torunia.

Współdziałanie z władzami miasta

Do konkursu „Toruń w kwiatkach” zgłoszono w 2015 r. 57 balkonów oraz 33 ogródki. Komisja konkursowa w składzie: przewodnicząca – Elżbieta Thomas, członkowie – Ludmiła Stadnicka-Kozłowska, Alina Dauksza-Wisniewska (fotograf) z ramienia ToMiTo oraz ogrodniczki Wiesława Dudzińska i Lilia Kowalska, dokonała oceny zgłoszonych obiektów w dniach 29 czerwca oraz 3 i 21 lipca 2015 r. Przyznano 41 nagród pierwszych, 29 drugich, 15 trzecich. Uroczyste wręczenie nagród i dyplomów odbyło się 12 października 2015 r. w Sali Mieszczkańskiej Ratusza Staromiejskiego w obecności zastępcy prezy-

denta miasta Zbigniewa Rasielewskiego i dyrektora Wydziału Zieleni Urzędu Miasta Szczepana Buraka. Wiceprezydent Rasielewski powiedział m.in.: „Dziękuję za przygotowanie tegorocznej edycji konkursu. Kwiaty potrafią odwdziżyć się tym, którzy otaczają je opieką i czułością”. Nagrody i dyplomy wręczyli wiceprezydent Rasielewski i prezes ToMiTo Krzysztof Mikulski. Wręczone zostały również nagrody prezydenta miasta Torunia – trzy statuetki „Fli-saka” oraz nagrody rzeczowe przyznane przez dyrektora Szczepana Buraka. Prezes Krzysztof Mikulski uroczysto podziękował Jadwidze Kręciszewskiej, kończącej – po wielu latach – swoją ofiarną pracę w komisji konkursowej. W czasie trwania całej uroczystości zebrani mogli obejrzeć na ekranie w Sali Mieszkańskiej najpiękniejsze balkony i ogródki uwiecznione przez Alinę Daukszę-Wiśniewską.

Tradycyjna kwesta na cmentarzu św. Jerzego przy ulicy Gałczyńskiego została przeprowadzona w dniu 1 listopada 2015 r. To już po raz trzynasty akcję tę podejmowało Towarzystwo Miłośników Torunia wspólnie z Urzędem Miasta Torunia. Wśród około 40 osób biorących udział w kweście byli członkowie Zarządu ToMiTo, członkowie Zarządu Miasta z prezydentem Michałem Zaleskim, przedstawiciele władz samorządowych z marszałkiem Piotrem Całbeckim, przedstawiciele nauki i kultury z rektorem UMK prof. Andrzejem Tretynem. Zebrano kwotę 15 176 zł. Ofiarodawcom wręczano kolorowy folder z opisem odnowionych nagrobków.

Dnia 25 września 2015 r. na cmentarzu św. Jerzego odbyło się spotkanie w celu wybrania nagrobka do renowacji w 2016 r. Komisja w składzie: Małgorzata Ptaszek z Wydziału Komunikacji Społecznej i Informacji Urzędu Miasta, Kamila Maj, Waldemar Rozynkowski i Cecylia Iwaniszewska z ramienia ToMiTo, Arkadiusz Kierys jako koordynator prac renowacyjnych, wybrała położony w centralnej alei cmentarza św. Jerzego nagrobek rodziny Legiejko. W 1953 r. został tam pochowany Adolf Legiejko, sędzia pochodzący z Wilna, a później pochowano tam też inne osoby z rodziny.

Odbiór prac renowacyjnych wykonanych w 2015 r. przy nagrobkach prof. Stefana Srebrnego i jego żony Małgorzaty odbył się dnia 30 września 2015 r. W spotkaniu udział wzięli: miejski konserwator zabytków Mirosława Romaszyn, prof. Jadwiga Łukaszewicz i dr Anna Kałucka z Wydziału Sztuk Pięknych UMK, Arkadiusz Kierys – koordynator prac renowacyjnych z ramienia ToMiTo, Małgorzata Litwin z Wydziału Komunikacji Społecznej i Informacji Urzędu Miasta, Cecylia Iwaniszewska z ToMiTo oraz mgr Karolina Witkowska omawiająca prace wykonane przy nagrobkach. Komisja oglądała również nagrobek rodziny Raapke, przy którym studentki UMK pracowały przez cały

czterotygodniowy okres praktyk. Z odsłoniętych napisów wynika, że w grobie pochowano 6 osób z rodziny Raapke. Prace będą prowadzone również w 2016 r.

Członkowie Zarządu Krzysztof Kopiński i Cecylia Iwaniszewska współdziałali z Komisją Kultury Rady Miasta w sprawach dotyczących nazewnictwa ulic i placów. W dniu 29 września 2015 r. uczestniczyli w spotkaniu w Szkole Podstawowej nr 14 zorganizowanym przez Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji Urzędu Miasta dla mieszkańców dzielnicy Stawki. Krzysztof Kopiński wygłosił prelekcję, przedstawiając sylwetki nowych patronów ulic. Ostateczne poparcie mieszkańców dla proponowanych nazw miało zostać wyrażone w referendum.

Dnia 25 kwietnia 2016 r. prezes Towarzystwa Krzysztof Mikulski zwołał konferencję prasową w celu przedstawienia stanowiska ToMiTo wobec projektu odłączenia Collegium Medicum od UMK. Zarząd ToMiTo wystosował apel do mieszkańców miasta, aby wyrazili poparcie w dążeniach do zachowania integralności i autonomii UMK. Podpisy pod apelem można było składać w biurze ToMiTo.

Popularyzacja wiedzy o Toruniu

W dniu 15 marca 2016 r. odbyło się rozstrzygnięcie konkursu na prace magisterskie i licencjackie o tematyce toruńskiej. W spotkaniu, które odbyło się w Sali Rady Ratusza Staromiejskiego, uczestniczyli, poza Zarządem ToMiTo, dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Miasta Zbigniew Derkowski i dyrektor Muzeum Okręgowego Marek Rubnikowicz. Komisja w składzie: przewodniczący – Krzysztof Kopiński i członkowie – Agnieszka Zielińska i Piotr Birecki przyznała następujące nagrody i wyróżnienia:

– w kategorii prac historycznych:

I nagroda – mgr Sylwia Dwojak „Wizyty monarchów z dynastii Jagiellonów w Toruniu od końca wojny trzynastoletniej do »wojny pruskiej« (1466–1521)”,

II nagroda – mgr Jarosław Krasnodębski „Ekspatriacja i osiedlenie mieszkańców województwa wileńskiego w Toruniu w latach 1945–1948”,

III nagroda – mgr Ireneusz Grabowski „Działalność kobiet w Toruniu podczas I wojny światowej”,

III nagroda – mgr Dawid Rogoziński „Miejski i Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Toruniu w latach 1945–1954”,

– w kategorii prac z geografii:

wyróżnienie – lic. Paulina Elżbieta Paprocka „Zagospodarowanie turystyczne doliny Wisły w granicach administracyjnych Torunia”,

– w kategorii prac z kulturoznawstwa:

wyróżnienie – lic. Mateusz Napiórkowski „Staął w ogniu wielki dom...

– pożar DS 4. Toruńskie legendy miejskie i folklor studencki”,

– w kategorii prac z architektury i urbanistyki oraz budownictwa:

I nagroda – mgr Agnieszka Rogulska-Rosol „Nowa funkcja użytkowa w budynku szkieletowym – adaptacja zabytku przy ul. Bydgoskiej 50 w Toruniu”,

II nagroda – mgr inż. Maciej Solarczyk „Olimpijski tor kolarski (welodrom) przykryty dachem wiszącym (z analizą ciągła nieodkształcalnego i odkształcalnego)”,

– w kategorii prac z historii sztuki i kultury:

II nagroda – mgr Katarzyna Holc „Malowidło Madonna adorowana przez św. Jana Chrzyciela i św. Jana Ewangelistę z dawnego ołtarza głównego kościoła pw. św. Janów w Toruniu”,

II nagroda – mgr Roksana Iwaszczuk „Rysunki i plansze do gier towarzyskich na sklejce z 1945 roku, ze zbiorów Muzeum Historyczno-Wojskowego w Toruniu”,
wyróżnienie – lic. Monika Dzieńis „Rzeźba Chrystusa Tronującego z dawnego ołtarza głównego kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Toruniu. Zagadnienie stylu”,

– w kategorii prac z archeologii:

III nagroda – mgr Mariola Gajewska „Chrzcielnice i kropielnice w kościołach dekanatu toruńskiego (XIII-XVIII w.)”,

wyróżnienie – lic. Jakub Rychlik „Między kościołem a klasztorem. Nowożytny łącznik przy kościele św. Jakuba w Toruniu w świetle badań archeologiczno-architektonicznych w 2013 roku”.

Dnia 12 września odbyła się wycieczka autokarowa „Śladami Chopina”. Uczestnicy dotarli do Żelazowej Woli trasą przez Sanniki, Brochów, Puszcę Kampinoską.

Sekcja Krótkofalowców zorganizowała w dniach 25-27 września „Zjazd Kasztelański – Architektura Militaris Torunia” – Fort IV.

Uroczystą sesję z okazji 460-lecia Podgórze zorganizowało dnia 8 października 2015 r. podgórskie koło ToMiTo wspólnie z Domem Muz przy ulicy Poznańskiej 52. Wygłoszone zostały następujące prelekcje:

– Zefiryn Jędrzyński „Dr Tadeusz Zakrzewski – zasłużony obywatel Podgórze i założyciel ToMiTo Koło Podgórze”,

– Joanna Łagan „Współpraca dr. T. Zakrzewskiego z Domem Muz na Podgórzu”,

– Lidia Grzeszkiewicz-Kotlewska „Nieszawa w świetle badań archeologicznych”,

– Piotr Wroniecki „Nieszawa – nieinwazyjne wyniki badań lokalizacji osady”,

– Katarzyna Kluczward, Agnieszka Dąbrowska, Marta Siwicka „Podgórz widmo – projekt Domu Muz i Akademii Orange”,

– Joanna Łagan „Co widziały buty na Podgórzu”,

– Mariusz Thomas „Bractwo Kurkowe na Podgórzu”.

Sesji towarzyszyła wystawa fotografii Podgórza, konkurs rysunkowy dla dzieci i młodzieży, występ chóru „Podgórski Walczyk”.

Dnia 26 listopada 2015 r. ToMiTo wspólnie z Muzeum Okręgowym zorganizowało sesję popularnonaukową „Fryderyk Chopin w Toruniu”. Spotkanie odbyło się w Sali Mieszczkańskiej Ratusza Staromiejskiego. Na program zostały złożone referaty:

– Michał Targowski „Wizyta młodego Fryderyka Chopina w Toruniu w 1825 roku”,

– Agnieszka Zielińska „Toruń w czasach Chopina”,

– Piotr Birecki „Pałac Fengerów – toruńska przystań Fryderyka Chopina”,

– Katarzyna Pękacka Falkowska „Udane i nieudane próby upamiętnienia Fryderyka Chopina w międzywojennym Toruniu”.

Zebrani wysłuchali również minirecitalu utworów Fryderyka Chopina w wykonaniu uczniów Zespołu Szkół Muzycznych im. Karola Szymanowskiego w Toruniu.

Dnia 30 listopada 2015 r. ToMiTo było współorganizatorem uroczystości z okazji 95-lecia sceny polskiej w Toruniu. Spotkanie odbyło się w Collegium Maius UMK, ogłoszono następujące referaty:

– Jacek Kopciński „Powrót »Dziadów«”,

– Lidia Kuchtówna „Wilama Horzycy – toruński teatr narodowy”,

– Artur Duda „Cztery początki teatru publicznego w Toruniu”.

Stowarzyszenie Archiwistów Polskich przyznało w 2015 r. swoją honorową odznakę zasłużonej archiwistce, honorowej członkini i byłej prezes ToMiTo dr Karoli Ciesielskiej. W zastępstwie chorej laureatki odznakę odebrała dnia 18 grudnia 2015 r. sekretarz ToMiTo Cecylia Iwaniszewska.

W ciągu całego roku przeprowadzono 3 serie konkursu dla młodzieży szkolnej z cyklu „Czy znasz Toruń?” ogłaszanego za pośrednictwem „Nowości”. Tematy pytań przygotował Krzysztof Kopiński. Nagrodami były książki zakupione przez Towarzystwo.

ToMiTo włączyło się również w przygotowania do konkursu na rysunek satyryczny „Smokokonkurs” – legenda o toruńskim smoku, organizowanego przez Centrum Kultury Dwór Artusa oraz organizatorów Festiwalu Kultury Popularnej DwuTakt. Jedną z nagród był tablet zakupiony przez Towarzystwo,

wręczony podczas Festiwalu Kultury Popularnej DwuTakt 7 maja 2016 r. w Dworze Artusa.

W dniu 30 czerwca 2015 r. Telewizja Polska TVP1 emitowała program „Europa to my” bezpośrednio z Torunia. W programie wziął udział prezes Towarzystwa Krzysztof Mikulski.

Działalność popularyzatorska dotyczącą Torunia i jego zabytków prowadzili w ciągu całego roku członkowie sekcji krótkofalowców ToMiTo pod przewodnictwem Mariusza Thomasa. Działalności tej poświęcony jest osobny artykuł w niniejszym tomie.

Koło podgórskie Towarzystwa pracuje pod kierunkiem Ludmiły Stadnickiej-Kozłowskiej. Koło przygotowało wspólnie z Domem Muz na Podgórzu sesję z okazji 460-lecia Podgórza oraz było współorganizatorem wycieczki „Śladami Chopina”.

Działalność wydawnicza

W ciągu minionego roku Towarzystwo Miłośników Torunia opublikowało z pomocą finansową Gminy Miasta Toruń następujące wydawnictwa:

- Rocznik Toruński tom 42, pod redakcją Agnieszki Zielińskiej, wydawany wspólnie z UMK,
- Krzysztof Mikulski, Krzysztof Kopiński *Herbarz patrycjatu toruńskiego*, tom II, wydawany w porozumieniu z Drukarnią TOTEM,
- *Fryderyk Chopin w Toruniu*, pod red. Michała Targowskiego, wspólnie z Drukarnią Machina Druku,
- Zefiryn Jędrzyński *Było jak było*, wspólnie z drukarnią TOTEM,
- kolorowy folder przygotowany przez Arkadiusza Kierysa z okazji kwesty na cmentarzu w dniu 1 listopada 2015 r., wspólnie z Urzędem Miasta Torunia.

Wydawnictwa Towarzystwa Miłośników Torunia znalazły się w sprzedaży na IV Kiermaszu Książki Regionalnej, który odbył się 9 maja 2016 r. w Bibliotece Głównej UMK w Toruniu.

* * *

Na zakończenie sprawozdania z naszej działalności pragniemy podziękować za pomoc udzieloną nam przez liczne instytucje: władze miasta Torunia z prezydentem Michałem Zaleskim i przewodniczącym Rady Miasta Marcinem Czyżniewskim, Uniwersytet Mikołaja Kopernika z rektorem prof. dr. hab. Andrzejem Tretynem, Fundację Generał Elżbiety Zawackiej z prezesem Dorotą Zawacką-Wakarecy, Muzeum Okręgowe z dyrektorem dr. Markiem Rubnikowiczem, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków z dyrektorem Mirosławą Romaniszyn oraz redakcję „Nowości”. Przy organizowaniu konkursu „To-

ruń w kwiatach” pomagały nam niezawodne firmy „Patio” i „Skwer”. Pragniemy również wyrazić podziękowania wszystkim osobom, które w dniu 1 listopada 2015 r. brały udział w naszej kweście na cmentarzu św. Jerzego, za poparcie tej inicjatywy i cierpliwe zbieranie datków na cmentarnych drózkach, wszystkim zaś ofiarodawcom pięknie dziękujemy.